

in.ihned.cz/zahranici

Po dlouhá staletí se na území Annam v dnešním středním a jižním Vietnamu rozkládalo hinduistické království Čampa. Sousedilo se slavnou khmérskou říší, nikdy však nedosáhlo jejich rozměrů a nikdy se nemohlo pyšnit sídlem odpovídajícím Angkoru. Z čamských památek zůstalo zachováno jen málo, nejvíce je k vidění v lokalitě My Son, zařazené v roce 1999 na seznam UNESCO. Výlet sem stojí za to především kvůli krásnému zasažení náboženského centra do okolní přírody.

Počátek říše Čampa se datuje do 2. století n. l. Její historie byla vždy ovlivňována silnějšími sousedy. V Čampě vládla hinduistická dynastie, musela však platit poplatky Číně. O dvě století později byla ohrožována Jávou a hlavní město se muselo přesunout z My Sonu dále na jih. Ve 12. století Čamové vypálili slavný Angkor, následně si je však Khmérové podrobili. Koncem 13. století Mongolové pod vedením Kublaj chána vyplnili celé pobřeží a současně ze severu neustále útočili Vietnamci, kteří zabrali celé čamské území. V 17. století Vietnam Čampu pohltil, avšak potomci Čamů žijí v jižním Vietnamu a Kambodži dodnes.

Svaté město

Původně svaté hinduistické město My Son leží 70 km jihovýchodně od města Da Nang v severní části bývalé Čampy. Po zaplacení vstupného návštěvníci přejdou říčku a nastoupí do džipu, který je zaveze do nádherného údolí, na místo, kde původně stálo intelektuální a náboženské centrum čamské říše a také pohřebiště panovníků. Podle archeologů zde čamští králové mohli být pohřbíváni již od 4. století. Z té doby pochází nápis na nejranější stěle, kde se uvádí, že král Bhadravarman postavil první chrám na počest Šivy-Bhadesvary.

Archeologům se podařilo identifikovat přes 70 věží – chrámů, postavených mezi 7. a 13. stoletím. Kromě architektonických památek našli v My

Sonu i rakev a hrob, v nichž byl snad pohřben dokonce král, a také mnoho epitafů ze 4. až 13. století. Nálezy dokazují, že výstavba v této lokalitě probíhala po mnoho staletí. Ve srovnání s obdobnými centry, např. na Jávě nebo v Barmě, je to neobvykle dlouhá doba. Právě s Jávou byly udržovány četné kontakty. Dokládá to zejména umělecká výzdoba z 8. – 10. století. Zjevné jsou však i vlivy indické (kamenné reliéfy) a čínské (reliéfní ornamenty jako spirály či vlnovky). U jedné dobře dochované věže se na základě tvaru střechy uvažuje dokonce o vlivech až z Polynésie.

Hinduistický vzor

Čamská architektura vycházela z hinduistických vzorů. První chrámy byly dřevěné. Trvanlivější materiály se začaly používat až od 7. století. Základním stavebním materiálem byly cihly, kámen se používal zejména pro zdobné prvky. Cihly nebyly spojeny maltou a dosud se přesně neví, jak se připravovala spojovací směs – jejím základem byla zvláštní pryskyřice smíšená s drtí z cihel.

V My Sonu se našly zbytky několika chrámových komplexů, které tvoří hlavní věžovitá svatyně (kalan) se vstupním

vestibulem a kolem ní menší věže, služební budovy a budovy pro shromažďování věřících i darů. Před hlavní věží se může nacházet vstupní věž (gopura) se dvěma vchody. Kalan bývá zasvěcena svatému obrazu, který tvoří „linga“ a „yoni“, symboly reprodukčních orgánů, a tedy i plodnosti.

Menší chrámy jsou zasvěceny různým králům či božstvům, všechny hlavní Šivovi, ochránci čamských králů, a Bhadresvarovi, zakladateli hinduistické dynastie v indickém Amaravátí. Svatyně orientované na východ či západ se dělí na tři části: základy symbolizují svět lidí, vlastní věž svět duchů a střecha svatý svět. Na vrcholu věže stojí třístupňová pyramida představující posvátnou horu Meru.

Na některých stavbách se dochovaly krásné reliéfy, v trávě okolo chrámů leží části zdobných architektonických prvků i soch. V letech 1965 až 1975 se tu schovávali příslušníci Vietkongu a celá lokalita utrpěla velké škody americkým bombardováním. Po něm se částečně dochovalo jen 25 staveb. Vysoké částky na záchranu lokality vyčlenily UNESCO i vláda USA. ●

KAROLINA DOSTÁLOVÁ

FOTO: ARCHIV

FOTO: T. FORCHE

INFORMACE

Pokud se zdržíte několik dní ve staro-

bylém městečku Hoi An (další památka UNESCO), je nejjednodušší zakoupit si u některé z turistických kanceláří půldenní výlet do My Sonu (2 USD + 4 USD vstupné).

Představu o čamském umění a o My Sonu si uděláte, pokud se také vydáte i do archeologického muzea ve městě Da Nang. Z Hoi An jezdí do Da Nangu levný místní nebo dražší turistický autobus.